

ALBANIA MATKALLA NATOON JA EUROOPAN UNIONIIN

19

VAPAUDEN JA VELVOLLISUUKSIEN VAIKEA YHTÄLÖ

Tanja Tamminen

BRIEFING PAPER 19, 9. huhtikuuta 2008



ULKOPOLIITTINEN INSTITUUTTI
UTRIKESPOLITISKA INSTITUTET
THE FINNISH INSTITUTE OF INTERNATIONAL AFFAIRS

ALBANIA MATKALLA NATOON JA EUROOPAN UNIONIIN

VAPAUDEN JA VELVOLLISUUKSIEN VAIKEA YHTÄLÖ



Tanja Tamminen
Tutkija
Ulkopoliittinen instituutti

Briefing Paper 19
9. huhtikuuta 2008

- Naton huippukokouksessa Bukarestissa 2.-4. huhtikuuta 2008 Albania kutsuttiin aloittamaan jäsenyys-neuvottelut sotilasliiton kanssa. Monessa suhteessa Länsi-Balkanin kehityksessä hännillä ollut Albania siirtyykin nyt kärkikaartiin.
- Albanian Nato-jäsenyys on selkeä viesti esimerkiksi parlamenttivaaleihin valmistuvalle Serbialle: Belgradista käsin takapajuisena nähty Albania on nyt siirtynyt selkeästi naapurimaidensa edelle euro-atlanttisessa integraatiossa. Tämän toivotaan herättävän serbialaisäänestäjät valitsemaan EU-tien tulevissa vaaleissa. Naapureiden positiivisella esimerkillä onkin Balkanilla usein tehokkaampi uudistusvoima kuin Brysselin tai Washingtonin julkilausumilla.
- Albanian rooli on 1990-luvulta ollut rakentava alueellisissa kysymyksissä. Se ei ole vaarantanut mahdollisuuksiaan Nato- tai EU-jäsenyyteen liian kansallismielisellä Kosovo-politiikalla – se on päinvastoin antanut kaiken tukensa länsiliittoutuman politiikalle Balkanilla.
- EU on jälleen vahvistanut Länsi-Balkanin jäsenyysnäkyviä poliittisella retoriikalla niin komission tuoreessa Länsi-Balkanin tiedonannossa kuin ulkoministerien EU – Länsi-Balkan ministerikokouksen julkilausumassa. Tästä huolimatta Albanian EU-jäsenyyteen on vielä pitkä matka. Maan on ensin toimeenpantava EU:n kanssa solmimansa vakaus- ja assosiaatiosopimus. EU-lähentymisen hitautta kompensoidakseen unioni väläyttää alueelle viisumivapauden mahdollisuutta.
- Albania on yhä heikko valtio: se kärsii raastavista sisäpoliittisista ristiriidoista ja poliittisen johdon epäkypsyydestä. EU-jäsenyys on liian kaukainen tavoite velvoittaakseen maan johdon todellisiin uudistuksiin. Monet poliitikot ajattelevat vain lyhyen tähtäimen etuja – vaalimenestystä tai taloudellista voittoa.
- Kommunistidiktatuurin taakka näkyy yhä yhteiskunnan kehityksessä mutta myös käytännössä muun muassa raskaan teollisuuden saastuttamina alueina tai vaarallisina vanhenevina asevarastoina.

Ulkopoliittinen instituutti
Euroopan unioni –tutkimusohjelma



Albanian ulkoministeri Lulzim Basha delegaatioineen EU-ministerikokouksessa, Brdo, Slovenia

<http://www.eu2008.si/>

Albania tähyää länteen

EU:n ja Länsi-Balkanin suhteet ovat seuranneet Thessalonikin huippukokouksen 2003 jälkeen hyvin määriteltyä kaavaa. Jokaisen maan EU-jäsenyyspyrkimyksiä katsotaan maan omien uudistusten valossa. EU:ta lähentymään pyrkivän maan tulee ensin solmia vakausta ja assosiaatiosopimus EU:n kanssa. Tämän jälkeen maan on osoitettava kykynsä sopimuksen toimeenpanemiseen, haettava jäsenyyttä, täytettävä määrätyt ehdot saadakseen kandidaattistatuksen ja osoitettava olevansa jäsenyysneuvottelujen tasolla – vasta tämän jälkeen voidaan ajatella neuvottelujen aloittamista. EU:n julkilausumissa Länsi-Balkanin jäsenyysperspektiivi – tulevaisuus unionin jäsenenä – vahvistetaan vuodesta toiseen. Monelle, kuten Albanialle, jäsenyysprosessin askeleet näyttävät kovin vaikeilta. Albania on kyllä allekirjoittanut vakausta ja assosiaatiosopimuksen EU:n kanssa kesäkuussa 2006, mutta sopimuksen ratifiointi hidastelee EU:n jäsenmaissa, eikä EU ole innostanut Albaniaa vielä jättämään jäsenhakemustaan.

EU:n laajentumispolitiikka perustuu olettamukseen, että kaikki Länsi-Balkanin maat haluavat EU:n jäseniksi. Vahvistusta on saanut myös olettaus, että jo EU-jäsenyyden mahdollisuus tukee maiden hallinnollista kehitystä ja vaikeiden uudistusten toimeenpanoa. Kosovon itsenäistymisen ympärillä käynnissä oleva kriisi erityisesti EU:n ja Serbian välisissä suhteissa on osoittanut, etteivät kaikki alueen maat niele EU-politiikkaa mukisematta. Eräille poliittisille johtajille EU:n jäsenyys ei suinkaan ole päätavoite, päinvastoin. EU onkin erehtynyt olettaessaan jäsenyyden olevan alueen maille ainoa todellinen päämäärä. Tämä ajattelu ei ota huomioon alueen maiden poliittisen

eliitin nurkkakuntaisuutta, eikä poliittiseen valtaan perustuvan, henkilökohtaisen taloudellisen hyödyn tavoittelua. Mielipidetiedustelujen positiiviset tulokset EU-jäsenyyden puolesta eivät välttämättä johda EU:lle myönteiseen politiikkaan. Tämä on nähty Serbiassa ja myös poliisiuudistuksia jarruttelevassa Bosniassa. EU-jäsenyys nähdään kovin kaukaisena tavoitteena, eikä se näin ollen vaikuta päivittäispolitiikkaan ratkaisevasti, edes erittäin länsimielisessä Albaniassa. Euroopan unionin on herättävä miettimään järeämpiä ja näkyvämpiä keinoja, jos se aikoo saada todellista edistystä aikaan läntisellä Balkanilla.

EU:n epävirallinen ulkoministerikokous ("Gymnich") järjestettiin Slovenian Brdossa 29.3.2008. EU:n ulkoministerit keskustelivat Länsi-Balkanin tilanteesta myös alueen ulkoministerien kanssa. EU-puheenjohtajan julkilausumassa painotettiin edelleen EU-tulevaisuuden merkitystä alueen poliittisen ja taloudellisen kehityksen moottorina. Myös Euroopan komissio oli valmistellut Länsi-Balkania käsittelevän tiedonannon maaliskuun alussa. Uusia avauksia EU:n Länsi-Balkanin politiikkaan ei kuitenkaan tehty. Rajat ylittäviä suoria yhteistyömuotoja pyritään edelleen lisäämään mm. opiskelijavaihtoa tukemalla, ja Länsi-Balkanin maille väläytellään mahdollisuutta viisumivapauteen.

EU-jäsenyys nähdään Albaniassa melko kaukaisena tavoitteena, mutta helpommin saavutettava Nato-jäsenyys herätti suurempaa innostusta. Pääministeri Berisha lupasi presidentti Bushin Albanian vierailulla, että maa on valmis tekemään "aivan mitä tahansa tarvittavia uudistuksia" päästäkseen sotilasliiton jäseneksi. Todellisen jäsenyyden mahdollisuus sai myös valtiohallinnon rattaat pyörimään ja Albanian asevoimia on uudistettu hartiavoimin. Pelko Albanian



Bunkkerit muistona
kommunismista, Velipoja

Kuva: Tanja Tamminen

jäsenyyden jarruttamisesta Makedonian ja Kreikan nimikiistan vuoksi osoittautui turhaksi. Nato johtajat kutsuivat Albanian ja Kroatian liiton uusiksi jäseniksi Bukarestin huippukokouksessa 2–4.4.2008. Makedonia jätettiin vielä odottamaan.

Albaniassa on ollut hyvät suhteet Natoon heti maan demokratisoitumisen alusta lähtien. Albania liittyi vuonna 1992 Euro-atlanttisen kumppanuusneuvoston edeltäjän, vuonna 1991 perustetun Pohjois-Atlantin yhteistyöneuvoston jäseneksi. Se aloitti rauhankumppanuusyhteistyön Naton kanssa samana vuonna kuin Suomi, 1994. Kosovon sodan aikaan Albania antoi lentokenttensä Naton käyttöön ja on osallistunut Naton jäsenyyttä valmistelemaan ohjelmaan (Membership Action Plan) huhtikuusta 1999 alkaen. Albania osallistuu Naton kriisinhallintaoperaatioihin mm. Afganistanissa, ja vuodesta 2002 Naton alueellinen päämaja sijaitsee Tiranassa.

Menneisyyden ruutitynnyrit

On kuitenkin muistettava, että Albania avautui länteen vasta kovin myöhään, vuonna 1991. Albania eli lähes puoli vuosisataa toisen maailmansodan jälkeen täysin eristyksissä muusta maailmasta. Kommunisdiktattori Enver Hoxhan tiukkaa hallintoa voi verrata vain Pohjois-Koreaan tai Maon Kiinaan. Vuodesta 1945 maa oli täysin suljettu. Se kävi kauppaa lähinnä Kiinan ja Kuuban kanssa, ja julistautui vuonna 1967 ateistiseksi valtioksi muuttaen katedraalit ja moskeijat palloiluhalleiksi. Autot, televisiot ja jopa jääkaapit olivat kiellettyjä länsimaisen hapatuksen tuotteita. 1980-luvun alussa raskaaseen teollisuuteen panostanut valtiontalous johti jopa nälänhätään. Vasta Hoxhan kuoleman jälkeen 1985 puolueen johdossa seurannut

Ramiz Alia alkoi avata maata hitaasti ulospäin. 1990 Itä-Euroopan muutosten pyörteissä myös Albaniassa oli järjestettävä vaalit kaduilla mellakoivien ja Enver Hoxhan patsaita rikkovien ihmisten vaatimuksesta. Uusi vapaus näytti kuitenkin johtavan enemmän anarkiaan kuin kehitykseen. Kukaan ei ollut suunnitellut demokraattisia uudistuksia. Tiedotusvälineitä yhä kontrolloivat kommunistit voittivat ensimmäiset vaalit, mikä johti täyteen sekasortoon kaduilla. Poliisi hajotti mielenosoituksia väkivalloin aiheuttaen massapaon Kreikkaan ja Italiaan. Vasta uudet vaalit rauhoittivat tilanteen. Nykyinen pääministeri Sali Berisha nousi tuolloin maan ensimmäiseksi demokraattisilla vaaleilla valituksi presidentiksi.

Toinen anarkian aalto koettiin 1997, kun niin kutsutussa pyramidikriisissä lähes kaikki albanialaiset menettivät säästönsä. Albaniassa toimi yhdeksän suurta sijoitusyhtiötä, jotka lupasivat sijoituksille huimia korkoja. Yritykset eivät sijoittaneet rahoja tuottoisaan toimintaan, vaan maksoivat korot uusien sijoittajien säästöillä. Järjestelmä toimi hetken ja sai aikaan massapsykoosin, jossa ihmiset myivät omaisuuttaan sijoittaakseen rahat tuottoisiin investointiyrityksiin. Kun järjestelmä romahti, romahti myös Albanian valtio. Miksei kukaan ollut varottanut? Vihaiset mielenosoittajat hyökkivät kaduille ja hajottivat kaiken, mitä pitivät valtion omaisuutena. Armeija vetäytyi asevarastojen edestä ja päästi mielenosoittajat ryöstämään niitä. Rikolliset käyttivät kaaosta hyväkseen. Vaikka tilanne saatiin italialaisjoukkojen, operaatio Alban, tuella ja uusilla vaaleilla nopeasti hallintaan, Albanian imago heikkona valtiona oli jo muodostunut.



Pääministeri Sali Berisha puhuu armeijalle 15.3.2008 räjähdysonnettomuuden jälkeen

<http://www.keshilliministrave.al/>

Albanian huono julkisuuskuva sai taas vahvistusta, kun 15. maaliskuuta 2008 armeijan vanhoja aseita tuhoavassa leirissä Gergecissä räjähti. Ruutia oli eroteltu romuraudasta asutuksen keskellä vain 14 kilometrin päässä Tiranan keskustasta. Räjähdysten ketjureaktiossa kuoli yli 20 ihmistä, sadat haavoittuivat ja yli 2000 asuinrakennusta sai pahoja vaurioita. Kyseessä olivat todella menneisyyden ruutitynnyrit: 1950- ja 1960-luvuilla Kiinalta ostetut miljoonat ammuksiset ja räjähteet vanhenevat, ja osana Naton jäsenyysohjelmaa ne tuhoetaan.

Menneisyyden taakka on raskas. Kommunismiajalta Albaniassa on muistonaan sekä vanhentuneet asevarastot, että kurjat raskaan teollisuuden saastuttamat alueet. Äkkinäinen siirtymä vapauteen 1990-luvulla ei ollut helppo. Albaniassa parlamentaarista hallintojärjestelmää ei ollut tunnettu vuoden 1924 lyhyttä kokeilua lukuun ottamatta.

Henkilökohtainen taloudellinen hyöty on yhä monen poliitikon haaveissa virkanimityksistä kilpailtaessa. Korruptio ja järjestäytynyt rikollisuus on vaikeasti kitkettävä vaiva maassa, jossa juuri korotettunakin minimipalkka on vain noin 130 euroa kuukaudessa. Esimerkiksi rajaviranomaisten lahjonta on tavantomaista. Pimeä talous, lahjonta ja yhteydet rikollisuuteen ovat tavallisia niin valtion hallinnossa kuin oppositioapuolueissakin. Vaaleissa ei juuri ole ehdolla varmasti ”puhtaita” kandidaatteja. Puolueet ja talouselämän johtajat kontrolloivat ainakin epäsuorasti tiedotusvälineitä. Ei siis mikään ihme, että kansalaisten luottamus valtion instituutioihin ja poliittisiin päättäjiin on romahtanut, eikä vaaleissa äänestä kuin vajaa puolet äänestäjäkunnasta.

Rikollisverkostot nousivat taas puheenaiheeksi Gergecin räjähdysonnettomuuden jälkeen. Kuka oli antanut luvan aseiden purkamiseen asuinalueella? Kuka viime kädessä oli vastuussa tästä projektista? Puolustusministeri Meidiu erosi kolme päivää onnettomuuden jälkeen. Kansainvälinen lehdistö kirjoitti hämärästä asekaupoista.

Vallasta taistelevat kukot

Albanian poliittinen elämä on kahtiajakautunutta. Gergecin räjähdys antoi oppositiolle uusia aseita hallituksen vastaiseen retoriikkaan. Oppositio varautuu erityisesti ensi vuoden parlamenttivaaleihin. Erittäin riittäisät puolueet eivät kuitenkaan pääse suoraan vaalilain uudistamisesta. Oppositio on sisäisesti jakautunut, sillä vaalilakiuudistus on erittäin herkkä kysymys ja vaikuttaa pienten puolueiden mahdollisuuksiin nousta parlamenttiin. Demokraattisen puoleen johtajan pääministeri Sali Berishan, sosialistien puheenjohtajan Tiranan kaupunginjohtajan Edi Raman sekä sosialistien entisen puheenjohtajan ja entisen pääministerin Fatos Nanon välit ovat pahasti tulehtuneet. Poliittinen kenttä on niin vahvasti muutaman johtajan kontrolloima, ettei uusille ajatuksille ole jalansijaa.

Albanian hallintojärjestelmä on hyvin yksilökeskeinen eli instituutiot toimivat johtajalähtöisesti. Jos instituution johtaja on hyvä, toimii koko instituutio; jos johtaja on kykenemätön tai korruptoitunut, se heijastuu heti koko instituution kykyyn toimia - oli kyseessä sitten syyttäjälaitos tai esimerkiksi ministeriö. Myös poliittiset puolueet ovat täysin johtohahmojensa talutusnuorassa, mikä estää kehityksen ja ylläpitää ristiriitojen ja kiistelyn ilmapiihiä.



“Turisteille”, Kruja

Kuva: Tanja Tamminen

Ristiriidat paikallishallinnon ja keskushallinnon välillä johtuvat hallitus-oppositio vastakkainasettelusta. Kunnat, joissa oppositiolla on valta, eivät juuri saa taloudellista avustusta valtiolta. Ongelma on, ettei tilanne ole oikeistohallituksen keksimä: edellinen hallitus toimi aivan samoin, tällöin vain sosialistienemmistöiset kunnat saivat tukiaisia.

Kansainvälinen yhteisö pyrkii olemaan osallistumatta paikallisiin ristiriitoihin, mutta toisaalta tukemaan demokraattista kehitystä. Paikalliset johtajat ovat kuitenkin taitavia käyttämään kansainvälisten järjestöjen edustajien sanoja omaksi hyödykseen.

Toivon merkkejä

Albanian talous kärsii poliittisista ristiriidoista ja hallinnon korruptiosta kaikilla tasoilla. Korruption ja rikollisuuden vastaisessa taistelussa on kuitenkin saatu näkyviä voittoja. Yhteistyö Italian viranomaisen kanssa on merkittävästi vähentänyt salakuljetusta meritse. Esimerkiksi nopeat moottoriveneet on kielletty Italian ja Albanian välisellä merialueella.

Elinkeinoelämän piirissä Albaniassa on suuria mahdollisuuksia, vaikka talous kärsii jatkuvasta sähköpulasta. Suurin osa Albanian sähköstä tuotetaan vesivoimalla ja kuumat kesät ovat pahentaneet sähkötilannetta. Kansallinen sähkölaitos KESH on pyrkinyt vähentämään kallista sähköntuontia ulkomailta. Talouden potentiaali löytyy muun muassa maaperän luonnonrikkauksista. Esimerkiksi Patos-Marinza Albaniassa on yksi Manner-Euroopan suurimmista maalla sijaitsevista öljykentistä. Taloutta vahvistaa myös suuri määrä ulkomailla työskenteleviä albaaneja, joiden

kotimaahan lähettämä raha vastaa vuosittain noin 15 % bruttokansantuotteesta.

Rakentaminen ja kiinteistöala kukoistavat, vaikka tiukentuneet korruption ja rahanpesun vastaiset toimet estivät rakennuslupien saannin parina viime vuonna. Tähän mennessä kiinteistöjen ostajakunta on ollut pääosin paikallista. Välimeren rannikkomaana Albanian kiinteistömarkkinat alkavat kuitenkin yhä enemmän kiinnostaa kansainvälisiä investoijia ja matkailijoita. Albania tarjoaa heille halvat rahoitusmarkkinat ja olemattomat verot. Kiinteistökaupoissa ei ole arvonlisäveroa, eikä erityistä omaisuusveroa. Mahdollisuuksista kertoo pohjoisten naapurien, Kroatian ja Montenegron, lomakiinteistöjen huima hintojen nousu. Albanian kaupungeissa parin viime vuoden aikana asuntojen hinnat ovat jo nelinkertaistuneet.

Ongelmana on, että Albaniassa, kuten monissa muissakin Balkanin maissa, maanomistuskysymykset ovat vielä osaksi avoinna. Hallitus on yhä siirtämässä kommunismin ajalla konfiskoituja alueita niiden alkuperäisille omistajille. Monessa tapauksessa maata käyttää jo toinen omistaja, ja omistuskiistat tukkivat oikeusistuimia. Tiranan laitamille ’ei kenenkään maalle’ on kaupunginosia rakennettu laittomasti tai vajavaisin rakennusoikeuksin. Hallitus pyrkii nyt lailistamaan näitä alueita kaupunkisuunnittelun helpottamiseksi. Mittavat tietyöt ovat täydessä käynnissä ja helpottavat liikkumista kaupunkien välillä.

Turismi- ja kulttuuriministeriön tilastojen mukaan Albaniassa vieraili viime vuonna noin miljoona ulkomaista turistia ja miljoona ulkomailla työskentelevää albaania. Vaikka osa ulkomaisista turisteista oli Kosovon albaaneja, Albania on yhä enemmän länsimaista



Laajentumiskomissaari Olli Rehn Gymnichissä <http://www.eu2008.si/>

turisteja kiinnostava kohde. Turistiministeriö olettaakin ensi vuoden ulkomaalaisten turistien määrän nousevan jo kahteen miljoonaan. Turismin kasvu on johtanut luvattomien hotellikompleksien rakentamiseen Albanian rannikolle. Tilanne on kuitenkin tiedostettu maan johdossa, ja koskemattomia ranta-alueita sekä Euroopan mittakaavassa merkittäviä luontokohteita pyritään suojelemaan turistivirroilta. Ekoturismin käsite on silti vielä melko tuntematon.

Naapurikateuden positiivinen puoli

EU:n, ja jossain määrin Naton, Länsi-Balkanin ehdollisuuspolitiikka on perustunut ajatukseen, että tuleva jäsenyys velvoittaisi alueen maiden johtajat vaikeisiin ratkaisuihin, jotka vähentävät myös heidän omaa valtaansa. Maat ovat tehneet merkittäviä päätöksiä hallintojensa uudistamiseksi, mutta päätösten toimeenpaneminen on usein jäänyt näennäiseksi tai poliittisen retoriikan tasolle. EU:n politiikka painottaa paikallista omistajuutta ja paikallisten päättäjien omaa vastuuta, mutta unioni ei ole löytänyt keinoja innostaa alueen valtaeliittejä toteuttamaan uudistuksia. Laajentumisskeptinen EU nähdään Länsi-Balkanilla yksinkertaisesti liian etäisenä. Schengen-alueen tiukat viisumikäytännöt estävät monelta jopa matkustusmahdollisuuden unionin alueelle.

Balkanin eristyneisyyttä pidetään usein syynä äärikansallisen politiikan menestykseen. Albanian tuleva Nato-jäsenyys vähentää naapurimaiden radikaalien poliitikkojen mahdollisuuksia käyttää Suur-Albania-uhkakuvia vaalipropagandassaan, sillä sekä Nato- että EU-jäsenyys velvoittavat vakaisiin naapurisuhteisiin. Vaikka Albania on julkisesti tukenut albaanivähemmistöjen poliittisia ja kulttuu-

risia oikeuksia naapurimaissa, kuten Makedoniassa ja Montenegrossa, se ei ole koskaan (ei edes Kosovon tapauksessa) ajanut jyrkkää kansallismielistä politiikkaa tai vaatinut rajansiirtoja. Itse asiassa Albaniaa on usein kiiteltu rakentavasta alueellisesta politiikasta.

Länsi-Balkanin alueellinen yhteistyö on kehittynyt huimasti viime vuosina. Maiden demokraattinen, hallinnollinen ja taloudellinen kehitys voi saada uudenlaista tukea ja yllykettä juuri naapurien onnistumisesta ja esimerkistä. Euro-atlanttisessa integraatiossa pidemmällä olevat naapurivaltiot voivat käytännössä tukea jäljessä tulevia jakamalla tietoa omista lainsäädäntöprosesseistaan. Naapurien menestys aiheuttaa sisäpoliittista painetta uudistuksille aivan eri tavalla kuin kansainvälisten järjestöjen edustajien vaatimukset – oli kyse sitten laajentumiskomissaari Olli Rehnistä, EU:n erityisedustajasta tai vaikka ETYJ:n puheenjohtajasta.

Vaikka Albanian maine heikkona valtiona on jarruttanut maan EU-lähentymistä tähän asti, voi sen Nato-jäsenyys toimia selkeänä viestinä euro-atlanttisen yhteistyön eduista alueen muille maille kuten Serbialle tai Bosnia-Hertsegovinalle. Sisäisistä ristiriidoistaan ja ongelmistaan huolimatta Albania puhdistaa imagoaan vahvistamalla yhteistyötään EU:n ja USA:n kanssa. Maa hyötyy länsimielisestä ulkopoliittisesta linjastaan niin taloudellisesti kuin turvallisuuspolitiikassaan. Se on 1990-luvun alusta lähtien nauttinut lännen taloudellista tukea. Nato ja EU ovat myös kehittäneet maan turvallisuushallintoa. Kun niskuroivat naapurimaat huomaavat Albanian karistaneen diktatuurikauden taakat harteiltaan, ne ymmärtävät jäävänsä jälkeen alueen kehityksestä, jos eivät muuta poliittista suuntaansa. Tämä on varmasti

ollut eräs länsiliittoutuman taka-ajatuksista Naton Bukarestin huippukokouksessa, kun Albanian jäsenyydestä päätettiin. Albanian edistymisen toivotaan herättävän serbialaisäänestäjät valitsemaan Lännen tien toukokuun vaaleissa.



Tiranan ilta

Kuva: Tanja Tamminen

Tanja Tamminen
Tutkija
Ulkopoliittinen instituutti

ISBN-13: 978-951-769-208-3

ISSN: 1795-8059

Etusivun kuva: Lana-joki Tiranassa, kuva: Tanja Tamminen

Editointi: Katja Multanen

Taitto: Nordenswan & Siirilä

Ulkopoliittinen instituutti 2008

www.upi-fia.fi